

BIBLIA

Az áprilisi elmélkedések szerzői sorrendben: Benyhe István, Benyhe Zsuzsa, Bajnok Dániel, Bajnokné Benyhe Judit, Bajnok László (mind Budapest); a májusi elmélkedéseket Gyűrű Ferenc (Egyed) írta.

Április 1. – Húsvétvasárnap – Jn 20,1-9 – Az üres sír

A tanítványok halott mesterüket gyászolják, fél sem tudják fogni, hogy milyen megrázkódtatásokkal teljes volt az utóbbi néhány nap. Zavarodottságukat fokozza, hogy a Jézushoz közel álló magdalai Mária hírt hoz arról, hogy a sír üres. Ez a rész nem foglalkozik azzal, hogy katonák is őrizték a sírt, hogy a halott eltűnése a sírból minek is lehet köszönhető.

A racionálisan is értelmezhető tények leírásában az első meghökkenő adat, hogy a gyorsabban futó tanítvány, aki a szentíró szerint a „szeretett tanítvány”, nem megy be rögtön az üres sírba, hanem megvárja idősebb társát. Vajon melyikünk állná meg, hogy ne menjen be elsőnek, ha valamin csodálkozni kell, vagy olyasmit láthatunk, ami nekünk életbevágóan fontos?

A tapasztaltabb Péter elsőnek ment be és látta a halotti lepleket. Itt a szöveg kissé pontatlanná válik. Az egyik fordítás golyocsot (egyes szám), a másik vásznakot (többes szám) említ. A szemfedőkendő helye minden fordításban pontos. A szeretett tanítvány is bement a sírba Péter után, látta, hogy mi van a test helyén, és hitt. A szentíró fontosnak tartja elmagyarázni, hogy ez azért volt, mert addig a pillanatig nem értették, hogy az Írás szerint Jézusnak a halottaiból kellett feltámadnia.

A hit néhány fontos kritériuma jelenik meg előttünk: A hit beigazolódtott meggyőződés. A hit önmagában lehet önáltatás, tévedés vagy bármi, ezért a valódi hit megjelenéséhez szükség van az előzetes tudásra, tapasztalatra, a tekintélyre (mások bizonyosságára és kontrolljára). A tanítvány(ok) hite nem magából

az üres sír tényéből született. A tapasztalati tény, korábbi tanulmányaik és tapasztalataik igazolódása, a tekintély (Péter) jelenléte és az, hogy embertársuk kontrollja is tanúsítja, hogy amit éreznek és látnak, nem képzelődés.

Felismerem-e a jeleket életemben, és ez erősíti hitemet? Van-e akivel megoszom hitem lényegét, a hozzá vezető utat? Van-e közösségem, amelyet gazdagíthatok a hitemet erősítő tapasztalatokkal? Megtudom-e fékezni kíváncsiságomat, lelkendezésemet, a belőlem kikívánckozó közlésvágyat, hogy a testvérem az én véleményem előadása előtt szembesüljön a kérdéssel, élménnyel? (Ezáltal a hitet erősítő kérdést valamennyiünk javára válik, és nem engem tol előtérbe a tolakodó sikerélmény vagy a fontoskodás.)

Április 8. – Húsvét 2. vasárnapja – Jn 20,19-31 – Jézus megjelenik a tanítványoknak

Nagyon sűrű a mai vasárnap örömhíre – Jézus két közösségi megjelenését is belezúfolja a liturgikus szerkesztő. Ahogy Jézus átadja a bűnbocsátó hatalmat, amint először megjelenik összes tanítványa előtt, olyan, mint amikor az örökhangyó kinyilvánítja a végrendeletét. Hiszen a legmeghökkenőbb az, ahogy egyszerre megjelenik: Mégis él, nem törték meg! De ő nem magyarázat – kevés az ideje. Amin átment, az nem hagyja, hogy szép lassan folytassa a tanítást az Isten Országáról, ahogy félbeszakadt. Olyan erősen vonzza, hogy oda visszatérjen – már csak a lényegre törekszik. Hogy bevégezze munkáját, elrendezze, testamentumszerűen átadja mindenét, ami csak átadható – még a hatalmából is. A

keresetlen hittételbeli áthagyományozás valójában szentségalapítási jelentőségű.

Emellett szinte eltörlül Tamásnak az a személyes tapasztalati megingása, hogy a barátainak sem hisz. De a többiek sem azon akadnak fenn, hogy mire is hatalmazta föl őket Jézus. Pedig ettől a végtelen szabadságtól visszahőkölhettek volna, ha bele tudnak gondolni.

A következő megjelenéskor Tamás kételkedése folytán sor kerül a bizonyágtételre, hogy valóban ő az, és valahonnan odaátról jött vissza. Aki föltámadt, annak valóban be is gyógyulhattak volna a sebei. De neki mindegy, elébe megy Tamás elvárásának, és megmutatja testén a kinszenvedés nyomait.

Mihez kell több/nagyobb hit? Fölfogni Jézus föltámadását, vagy elfogadni a bűnbocsátás lehetőségét? Isten biztosan mindenkit magához ölel – bár ezt is csak Jézustól tanultuk/tudjuk meg. Hogy személyes hitem szerint az egyház, illetve a papság-e a bűnbocsátat letéteményese, vagy elég a lelkiismeretvizsgálat, bűnbánat és a megtérés, újrakezdés akarása – az mit sem változtat a cselekedeteim milyenségén.

Szeretet, békességteremtés és osztozás jellemzi-e alapvetően a kapcsolataimat – nemcsak fölfelé, de főleg lefelé is? Mit sem ér, ha üres a hitem, mert csak elméleteket keresek, sőt gyártok, de nem vállalom/keresem a közösséget az elesettekkel és rászorulókkal.

Április 15. – Húsvét 3. vasárnapja – Lk 24,35-48 – „Miért támad kétely szívetekben?”

Homo dubius – az ember kételkedő lény. Tudunk hinni, és tudunk nem hinni. Kinek? Miben? Mit? Egyre megy? Olykor a túlélésünk, olykor „csupán” közösségünk fejlődése

múlhat azon, hogy képesek vagyunk-e megkérdőjelezni a látott vagy hallott üzenetet, személyes tapasztalatot. Nem hinni valakinek, ha hazudik, vagy nem hinni a régi

igazságban, hogy szárnyak nélkül lehetetlen a repülés – az efféle kételyek gyakran segítettek már az emberrel nemnek. A kételkedő, kritikus gondolkodás mindenkor arra törek-

szik, hogy elválassza egymástól a helyest és a helytelent, az igazat és a hamisat, a jót és a rosszat. Az elválasztás sikerén múlik, hogy „jól” kételkedtünk-e.

A keresztre feszített, eltemetett Jézus – él! Jó okkal keltett kételyt ez még a leghűségesebb tanítványok lelkében is. Nem csoda, ha először arra gyanakodtak, hogy kísértetet látnak! Bizonyítékra volt szükségük, hogy eldöntsék, mi az igazság: nem volt ehhez elég a látás és a hallás, hanem kellett a tapintás és az „ízlelés” is. Tapasztalataik végül meggyőzték a tanítványokat: elhitték, hogy Ő az, hittek Benne, és hittek

Neki. Könnyű nekik, mondhatjuk, hiszen nekünk meg kell elégednünk a Evangélium tanúságával, testi valójában nem tapasztalhatjuk meg a Mestert.

De vajon nem nagyobb feladat-e hinni Neki, mint hinni Benne? A keresztyének világszerte megvallják hitüket a Megváltóban, a feltámadt Krisztusban, az élő Isten egyetlen Fiában. Sokan talán még azt is képzelik, hogy tulajdonképpen ebből áll a keresztyénség, vagy hogy ez a keresztyén hit lényege. Pedig mennyivel több kételyre indíthatja az embert, ha azt vizsgálja: Vajon hányan vannak azok a keresztyének,

akik nemcsak Benne hisznek, hanem Neki is? „*Boldogok a szegények... Fordítsd oda a másik arcodat! ... Százannyi testvért, bár üldözések közepette, ráadásul még az örök életet! ... Ha csak akkora hitek volna, mint a mustármag...*” Ezeket mondta nekik, amíg még velük volt, és ők hittek Neki.

A jézusi tanítás lényege nem magáról Jézusról, hanem rólunk, emberekről szól: hogy miként forduljunk egymáshoz, és miként Mennyei Atyánkhoz. Kételkedni persze e tanítás igaz voltában is lehet – de mennyivel többet ér, ha végre meggyőződésünkkel válik!

Április 22. – Húsvét 4. vasárnapja – Jn 10,11-18 – „Én vagyok a jó pásztor...”

A születése óta vak ember gyógyítása hallatlan izgalmat és felháborodást keltett a farizeusok körében. Jézus szombatnapi jócselekedete és a betegség kiváltó okáról mondott állítása – sem a vak ember, sem szülei nem vétkeztek – alapjaiban rengeti meg a kor zsidóságának felfogását. A farizeusok elkergetik a gyógygyult vak embert, Jézust pedig – képtelen módon – istentelenséggel vádolják. „Ha vakok volnátok, bűnötök nem volna. De ti azt mondjátok: Látunk. Ezért megmarad bűnötök.” – mondja még a farizeusoknak, de ezután újra a tőle jól ismert képes beszédre vált, és elmondja hallgatóságának a János-evangélium egyik legszebb (bár

erősen vitatott részleteket is tartalmazó) példabeszédét a jó pásztorról. A rábizottakért felelős pásztor hasonlata egyenesen következik a magukat népük bölcs vezetőinek tartó farizeusok magatartása láttán. A farizeusok olyanok, mint a béresek, akik terelgetik ugyan a nyáját, de áldozatot nem hoznak érte. Nem ismerik, ezért nem is szeretik a rájuk bízott nyáját, a bajban megfutamodnak. János evangéliumának jó pásztora ismeri és szereti a nyáját, akár életét is adja juhaiért.

Jézus nem akar kétséget hagyni az őt hallgatókban, ezért meg is magyarázza a hasonlatot: ő maga a jó pásztor. Az képes jó pásztorrá válni, aki felismeri a Mennyei Atya

szándékát, és aszerint is él. A Mennyei Atya szándéka, azaz terve pedig az, hogy az ember felelős legyen a rábizottakért. Jézus minden erejével: szavaival és cselekedeteivel az Atyától tanultakat akarta átadni tanítványainak és az őt hallgatóknak. Mert az ő Atya-tapasztalása jelentősen különbözött népe istenképétől.

Mindnyájunk felelőssége, hogy meghalljuk a bennünk is élő Teremtő hangját, s ezt a hangot naponta imádságban érlelve, a szeretet mérlegére téve tovább is adjuk. Igen, naponta kell mérlegre tennem, milyen is az én istenképem! Jó pásztorra vagyok-e a rám bízottaknak? Ismerem- és szeretem-e őket?

Április 29. – Húsvét 5. vasárnapja – Jn 15,1-8 – „Maradjatok bennem!”

János evangélista közvetlenül az utolsó vacsora előtti időre teszi ezt a részt. A tanítványok megjárták a

diadalmas bevonulás és az azt követő népi csalódás érzelmi hullámvasútját, most éppen konspiratív körülmények között készültek Pészah megünneplésére. Mindannyian érezheték a feszültséget, a várható robbanást. Jézus nyugtatni és felkészíteni szeretne volna tanítványait: „*Ne nyugtalankodjatok... higgyetek Istenben, és... én bennem*”, „*a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya*”, „*elmegyek, és visszajövök hozzátok*.” Úgy tűnik, eléggé felemásra sikeredett ez a megnyugtatás.

A másfél éves intenzív tanfolyam után még mindig nem értették a tanítványok Jézust. A biztonság kedvéért (!) karddal mentek vacsorázni, és nem fogták fel, mit is akar tőlük

Jézus: „*Nem tudjuk, hova mégy: Honnan tudánk akkor az utat?*”, „*Mutasd meg nekünk az Atyát!*” Mit mondhatott erre Jézus? Azt a minimumot, amit ennyi idő után mégis elvárhatott „*Maradjatok hát bennem, s akkor én is bennetek maradok*” „*...Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad, s én benne, az bő termést hoz.*”

És ezután – mintegy összegzőként – összefoglalja, újra elmondja nekik a leckét: „*Az az én parancsolatom, hogy úgy szeressétek egymást, ahogyan én szeretlek titeket.*” „*Szeressétek egymást, gyümölcsöt teremjete, és gyümölcsötök megmaradjon.*” Azt is megígéri nekik, hogy olyanokká válhatnak, mint ő: „*Amit csak kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek.*” Megpróbálta felkészíteni tanítványait a közeli jövőre: „*Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak.*”

Hogy mennyit fogtak fel ebből, azt jól mutatja az ezt követő néhány

óra története. A zavarodottságot jelzi még a Feltámadástól Pünkösdig tartó átmeneti állapot. De mondhatjuk-e ma, az Egyház kétezer

éves kacskaringós történelme után, hogy mára már minden világos, mindent értünk? Nincs-e szükség újra meg újra átgondolni, meghall-

gatni a lelkünkben élő hangot, öszszeptelni a Jézustól tanultakkal, és netán a másokon keresztül kapott tanításokkal?

Május 6. – Húsvét 6. vasárnapja – Jn 15,9-17 – A hiteles szeretet

Jézus a saját példája és tanítása tükrében mutatja be a hiteles szeretetet, annak újdonságát, és buzdít az utánzására. Utolsó vacsorai szavai- ból kiolvashatók a szeretet hiteles tulajdonságai:

Mások igazi javának keresése. – Az apostolok vélt javát, látszólagos hasznát szolgálta volna, ha megal- kúvó lesz tanításában, és nem vállal- ja érte a szenvedést. Ehelyett igazi javakat adott nekik: barátaivá avatta őket, tudtul adta nekik az Atya teljes úzenetét.

Önzetlenség. – Jézus nem a saját dicsőségét hajszolta. Elment az önfeláldozás végső fokáig: „Életem adom barátaimért.” Elfogatása- kor sem a maga bőrét mentette, hanem apostolait védte: „Ha engem kerestek, hagyjátok ezeket elmen- ni!”

Készség. – Jézus mindig készsé- ges volt, hogy teljesítse az Atya akaratát: „Igen, Atyám! Megyek, hogy teljesítsem akaratodat.”

A mi szeretetünk is akkor hite- les, ha azt adjuk a másoknak, amire annak *igazán szüksége van*: az éhesnek ebédre, az ügyetlennek bátorításra, a kórházban fekvőnek látogatásra, a fáradtnak csendes ajtóbecsukásra, a szemközt vezető sofőrnek, hogy ne reflektorozzanak a szemébe, a pszichés betegnek meghallgatásra stb.

Az önzetlenség azt követeli, hogy magunkról elfeledkezve, saját érdekeinket félretéve, drága időnket feláldozva, áldozatot hozva szolgál- juk embertársaink érdekeit.

Jézus a *készséges* szeretetre is példát adott: Tudjunk mi is azonnal, halogatás nélkül, fontos dolgokat is abbahagyva segítségükre sietni a bajbajutottaknak!

Jézus előtt is volt szeretet. Az ő parancsa mégis gyökeresen új: Fenntartás nélküli szeretetet követel. Ne valamiért, valamilyen érdek miatt szeressük a másikat, hanem önmagáért. Ne azért szeressük, mert

ilyen vagy olyan tulajdonságai van- nak, hanem magáért az emberért.

Jézus be is mutatta az érdek nél- küli szeretetet. Igazolta, hogy meg- valósítható. Neki sikerült még az ellenségszeretet is. Még a hóhéraiért is tudott belefértek szeretetébe. Megbocsátott azoknak, akik bántották őt.

Jézus szeretetparancsa minden- kire kiterjed. Nincs olyan rétege környezetének, amelyre nem vonat- kozott volna: gyermekek és betegek, tanítványok és ellenfelek, latrok és bűnösök, egyének és tömegek, Kai- fások és Pilátusok, Péterek és Júda- sok mind belefértek szeretetébe.

A Mester példáját követve mi is lépünk meg a világot szeretetünk újdonságával! Árasszunk olyan szeretetet, amilyenre csak Krisztus tanítványai képesek. Ne átmelege- dett érzelem legyen csupán, hanem cselekedetekben nyilvánuljon meg. Feltétel nélküli legyen. Ne vonjunk ki senkit alóla. Ne alkalmi, hanem állandó, ne zártkörű, hanem nyitott.

Május 13. – Urunk Mennybemenetele – Mk 16,15-20 – Mit üzen a kép?

Mit nem akar, és mit akar kife- jezni a Szentírás a mennybemenetel képével?

Mit nem jelent a mennybemenet- el? Nem jelent levegőbe emelke- dést. Nem jelent szárnyak vagy motor nélküli repülést. Nem jelenti a gravitáció legyőzését. Nem jelenti Jézus eltávozását az emberiségtől. Mintha karácsonykor elkötelezte volna magát az emberiség mellett, Áldozósütőtörtőkön pedig kiábrán- dultan visszament volna az égbe.

Mit jelent a mennybemenetel? – Az evangélista három jelképbe sűríti az üzenetet: 40-es szám. Felhő. Olajfák hegye.

40-es szám. Ez a szám a Szent- írásban mindig új korszak kezdetét jelzi. Mózes a Sínai-hegyen negy-

ven napig tartózkodik. Utána a szö- vetség korszaka kezdődik. Jézus negyven napig böjtöl. Utána a tanít- ás időszaka következik. A menny- bemenetellel is új korszak kezdődik. Jézust követni akarók közösségei- nek a korszaka.

Felhő. Jézus a vele közösségben lévőekkel maradt. A Szentírásban a felhő mindig Isten jelenlétét jelzi. A Szent Sátor fölött felhőoszlop van: Isten együtt vándorol népével. A jeruzsálemi templomot felhő tölti be: Jahve beköltözik a templomba. A Tábor-hegyi fényes felhő Jézus isteni mivoltát jelzi. Jézus az őt követni akarók közösségével van.

Olajfák hegye. Jézus ezen a he- gyen küszködött a halállal. Hóhérai

itt fogták el. Tanításáért vállalt szenvedésének, megpróbáltatásai- nak volt értelme. A szenvedés és a nehézségek vállalása hozzásegít a növekedéshez, a felemelkedéshez, egy élet beteljesüléséhez.

II. József sírjára ezt írták: „Itt nyugszik egy uralkodó, akinek szándékai tiszták voltak, mégis látnia kellett, hogy minden terve megghiúsult.” A történelem minden uralkodója felirathatta volna sírkö- vére.

Jézus tervei nem hiúsultak meg. Sorsa nem a semmibe hullt, hanem beteljesült. Mindazokra, akik hozzá kötik életüket, szintén a beteljesülés vár.

Május 20. – Pünkösd – Jn 20,19-23 – Elnyerni a Szentlelket

Az első Pünkösd leírásában ben- ne van, hogyan nyerhetjük el a Szentlelket.

Egyetértésben várni. – „Együtt voltak valamennyien ugyanazon a helyen egy szívvel-lélekkel” (Ap- Csel 1,13). Férfiak, nők, fiatalok, öregek, apostolok és világiak egyet akarnak! Ez már a Szentlélek csodá- ja! Péter megértette Jánost, Jakab

Fülöpöt, a halászok az egyetemi tanárokat, a szamaritánusok a zsi- dókat, a szegények a gazdagokat! – Az egyesítő erő ma is a Szentlélek legnagyobb csodája! Ha a magyar megérti a nem magyart, a gyermek a szüleit, a férj a feleséget, a nagyszü- lő az unokát! – Ha van valami, ami- ért nekünk imádkoznunk kell, akkor az, hogy Isten Lelke úgy áradjon

szét, hogy az ember megértse az embert! És az egyházközösségben is egyetértésen pap és világi, munkatárs és munkatárs.

Allhatatosan várni. – „Miközben állhatatosan imádkoztak, elteltek Szentlélekkel” (ApCsel 1,14). Nem szabad belefáradni a Szentlélek várásába. Hívni kell, szólíttatni kell. Akkor váratlanul betölt. – Hiá-

bavaló volt? c. novellájában *Pilinszky* nővérenek nehéz felfogású kisfiáról ír, akit az egész család kitartó türelemmel instruált látszólag céltalan ismételtetésekkel, éjszakákon át. S a gyerek egyszer csak mindent elmondott, amit addig tanult. Ne keseredjünk el az állhatatos várakozás miatt: Ami késik, nem múlik! Az emberi lélek csendjébe is az állhatatos várakozás után néha így tör be, váratlanul, Isten Lelkének megvilágosító ereje.

Ráhangolódással várni. – „A Szentlélek betöltötte a házat, ahol

ültek” (ApCsel 2,3). Nem térdeltek. Semmiféle szent helyzetben nem voltak. Ültek. Ráhangolódtak a Szentlélekre. – Ahhoz, hogy Isten nagy dolgai elérjenek a szívünkhöz, szükség van az odaülésre, ráhangolódásra. Nem kell mindig nyüzsögni, szaladgálni, szervezni. Befelé kell nézni, csöndben, elmélyülten, szinte passzív módon, ráhangolódással várakozni.

De az érzékeny antennát ki kell húzni, és a hullámhosszra rá kell állni. Régi példa: Ha kinyitom a

rádiómat, és az nem szól, nem mondhatom: „nincs adás”. Adás van. Ha mégsem szól, annak egy magyarázata lehet: „a hiba az én készülékemben van”. Ha úgy érzem, a Szentlélek nem tölt el, annak oka bennem van. Kérjem a Szentlelket: testvéreimmel egyetértésben... állhatatosan... és ráhangolódva... s azzal a hittel, hogy már előre meg is köszönöm – akkor biztosan elnyerem. „Bármit kértek az Atyától az én nevemben – elsősorban a Szentlelket – megadom nektek!”

Május 27. – Szentháromság vasárnapja – Mt 28,16-20 – A Szentháromságot tükrözni

Amerikában fedezték fel a „változó mályva” nevű virágot. Reggel fehér színben tündökölnék a szirmai, délutánra átvált pirosra, este pedig kékre. Ha már egy virág is távolról emlékeztet a Szentháromság titkára, nem meglepő, hogy az emberi lélek is az Atya, Fiú, Szentlélek képmására formálódik. Feladata, hogy tükrözze a Szentháromságot.

Legyünk az Atya hasonmása! – A teológia azt mondja róla, hogy ő a Kezdet. Végtelen fokban él benne az aktivitás. Hatalmas tetterővel rendelkezik. Kezdeményező fantáziája határtalan. Bennünk meg sokszor eluralkodik a tehetetlenség, az erőtlenség, a fantáziatlanság. Kezdjünk hozzá az önállóságra törekvésre! Találjunk ki játékokat, munkát

megkönnyítő eszközöket! Önálló zenei improvizációk, fantáziadús szerkezetek, kisközösségek megszervezése, mind kreativitásunkat bizonyítja. Így tükröződik bennünk az Atya teremtő zsenialitása.

Alakuljunk a Fiú képmására! – A Fiú rácsodálkozik az Atyára. Nem tud betelni szeretetével. Viszontszereti őt. Azt akarja, amit az Atya akar. Ha a Fiú képmását szeretnénk magunkban kiformálni, akkor olyan szeretettel kell lennünk iránta, hogy képesek legyünk létünkben, tetteinkben azonosulni a vele. A Fiú a legnehezebb léthelyzeteiben is megvalósította az Atyával való azonosulást. Mi se veszítsük el bizalmunkat életünk hullámverései közepette!

Tükrözzük a Szentlélek stílusát! – A Lélek a dinamikus Életnek, a lendületnek a példaképe. A Lélek ellentéte mindannak, ami mechanikus, rutinszerű, sablonos, ami kicsinyes számítgatás, ami egy helyben toporgás, öregedés, halál. A Lélek maga az élet. Ő mindig újat kezd, áttöri a gátakat, és merész vállalkozásokra buzdít. Olyan, mint egy jó edző, aki biztatja játékosait: „Tudom, ezt még nem próbáltad, de ne félj, fog az menni! Bízom benned. Sokat várok tőled.”

Dolgozzunk együtt Atya, Fiú, Szentlélekkel! – Legyünk az Atya hasonmásává, és cselekedjünk kreatívan, önállóan, és kezdeményező készen! Alakuljunk a Fiú képmására, hogy tudjunk azonosulni tanításával! Cselekedjünk a Szentlélek nyugtalan lobogásával, és lendületével!

